

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/39/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2611210871
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2611210871.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobkyne: Home Credit Slovakia, a. s., Piešťany, Teplická 7434/147, proti žalovanému: O. G., nar. X. J. XXXX, bytom G., K. XX, o 5.113,36 eur s príslušenstvom a iné, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Senica z 15. marca 2012 č. k. 3C 152/2011-42 a dopĺňaciemu rozsudku rovnakého súdu z 28. novembra 2012 č. k. 3C 152/2011-74 (správne „3C/152/2011-76“) takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej, týkajúcej sa zmluvnej pokuty ako náhrady ušlého úroku a v časti trov konania a dopĺňací rozsudok v celom rozsahu r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Vo zvyšku odvolanie o d m i e t a .

o d ô v o d n e n i e :

Napádaným rozsudkom (tým pôvodným, ďalej tiež len „pôvodný rozsudok“) súd prvého stupňa I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 2.854,46 eur s 0,024% denným úrokom z omeškania od 25. marca 2009 do zaplatenia a náhradu trov konania vo výške 35,68 eur, všetko v splátkach po 60 eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred, počnúc mesiacom po právoplatnosti rozsudku tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia a II. vo zvyšku (čo do sumy 2.258,90 eur s príslušenstvom) žalobu zamietol. Dopĺňacím rozsudkom potom vyhlásil zmluvnú pokutu podľa Hlavy 7 § 6 Úverových zmluvných podmienok žalobkyne za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozhodnutie pôvodným rozsudkom (pred jeho doplnením) bolo odôvodnené právne ust. § 2 písm. a/ a b/ zákona č. 258/2001 Z. z. (o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších zmien a doplnení, účinného v čase uzavretia zmluvy) a § 52, § 53 ods. 1, ods. 4 písm. k/ a ods. 5 a § 517 ods. 2 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení). Vecne mal (súd prvého stupňa) nad rámec uznania nároku žalovaným (s odkazom na § 153a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“) za to, že výška zmluvnej pokuty za predčasnú splatnosť úveru vo výške ušlého úroku, čiže čiastky, na ktorú by žalobkyni vznikol nárok v prípade riadneho splácania úveru, sa javí ako neprijateľná podmienka a v súlade s požiadavkou zákonnosti rozhodnutia mohlo sa prihliadať na uznanie len v časti zákona neodporujúcej. Rozhodnutie o trovách konania bolo potom odôvodnené právne len paušálnym odkazom na ust. § 142 ods. 2 O. s. p. a vecne prevažným čistým úspechom žalobkyne v rozsahu 11,64% (55,82% úspechu - 44,18% neúspechu, predstavovaného menšinovým úspechom žalovaného) a trovami žalobkyne len na súdnom poplatku (306,50 eur, z ktorých 11,64% činilo 35,68 eur); dopĺňací rozsudok potom odôvodnený právne ust. § 153 ods. 4 a § 166 O. s. p. a vecne potrebou zadostučinenia povinnosti uvádzať aj vo výrokoch rozsudkov vydávaných v prospech spotrebiteľa, resp. v neprospech jeho procesného súpera a založených na závere o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky aj podmienku, o ktorú tu ide (tu inak bez zmienky, že k doplneniu pôvodného rozsudku došlo až na základe pokynu odvolacieho súdu).

Proti tomuto rozsudku (ešte pred jeho doplnením zhora) podala včas odvolanie len žalobkyňa, podľa obsahu podania napádajúca i tento rozsudok v celom rozsahu a to s návrhom na jeho zmenu plným vyhovením žalobe, namietajúc predovšetkým nesprávnym právnym posúdením veci (odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.). Súd prvého stupňa podľa nej pochybil už skúmaním hmotnoprávných predpokladov uznania, keďže žalovaný dlh uznal v plnej výške. I doplniaci rozsudok je podľa nej rozhodnutím založeným na nesprávnom právnom posúdení veci a treba ho zrušiť (tu bez potreby i možnosti jeho náhrady akýmkoľvek iným rozhodnutím), nakoľko v prípade rozhodovania rozsudkom pre uznanie ide len o procesný rozsudok, pre ktorého vydanie je rozhodujúci výlučne uznávací prejav, súd teda ani nemá možnosť skúmania skutkového stavu ani zisťovania, či tu nie je rozpor uznania s právnymi predpismi a povaha konania skončiteľného zmierom vydanie rozsudku pre uznanie pripúšťa.

Žalovaný navrhol oba rozsudky potvrdiť v podstate pre názor o účelovosti argumentácie žalobkyne.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p. vec v medziach odvolania žalobkyne (čiže prakticky v celom rozsahu, vynímajúc z toho len čiastkové rozhodnutie pôvodným rozsudkom, ktorým došlo k vyhoveniu žalobe a ktoré by bol subjektívne oprávnený odvolaním napadnúť len žalovaný, pričom ak tak neurobil, v časti, o ktorej je tu reč, bolo jediným možným rozhodnutím odvolacieho súdu odmietnutie odvolania; popri tom však 1. žalobkyňa napadla aj tzv. zvyškové zamietnutie žaloby ako celok; 2. čiastkový výrok pôvodného rozsudku o trovách konania bol závislým na čo i len čiastočne napadnutom rozhodnutí vo veci a 3. v časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky šlo o špecifický prípad možnosti rozhodnutia v tzv. sporovom konaní o niečom aj bez návrhu a zároveň o prípad vzájomnej závislosti aj medzi týmto rozhodnutím a rozhodnutím zamietajúcim - tu len čiastočne - žalobu) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania, keď s prihliadnutím k dôvodne vznesenej námietke nesprávneho právného posúdenia (nech aj spočívajúceho v inom, než o čom sa snažila presvedčiť žalobkyňa) súd prvého stupňa zaťažil konanie pred ním i jeho výsledok (napádaný rozsudok i doplniaci rozsudok k nemu) hneď dvoma podobami postupu odnímajúceho účastníkom reálnu možnosť konať pred súdom.

Predovšetkým sa však žiada (k procesnej stránke veci) zopakovať, čo tunajší súd uzavrel už vo svojej skoršej rozhodovacej praxi, na ktorej ani tu nevznikol dôvod nič meniť (napr. vo veci Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/362/2010, inak vo veci Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 8C/40/2010), teda to, že z úpravy ustanoveniami § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. už k času rozhodovania pôvodným rozsudkom (v marci 2012), ako aj k času rozhodovania odvolacieho súdu týmto jeho (práve odôvodňovaným) uznesením vyplýva, že už skôr existujúca možnosť súdu v rozsudku, týkajúcom sa sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (podľa § 153 ods. 3 zákona, účinného už od 15. októbra 2008, v tejto súv. por. tiež čl. I bod 72 a čl. IX zákona č. 384/2008 Z. z.) bola nahradená povinnosťou vydať takéto rozhodnutie vtedy, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky a súčasne nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie (ustanovenie § 153 ods. 4 O. s. p., účinné od 1. marca 2010, tu por. tiež čl. II bod 1 a čl. IV zákona č. 575/2009 Z. z.).

Takáto úprava je procesným vyjadrením obdobnej úpravy nachádzajúcej sa od 1. marca 2010 v ustanovení § 53a O. z. (teda v tzv. hmotnom práve, tu do tretice por. aj čl. I bod 3 ostatného spomínaného zákona, novelizujúceho okrem O. s. p. aj O. z.), pričom jej špecifikom je, že na jej základe súd i v tzv. sporovom konaní (zásadne ovládanom dispozičným princípom), hoc aj len v takom, kde má základná požiadavka žalobcu pôvod v spotrebiteľskej zmluve, môže dotvoriť jeho predmet (konania) tým, že aj bez výslovného návrhu niektorého účastníka konania (vyjadreného buď v žalobe alebo vzájomnej žalobe) určí neplatnosť zmluvnej podmienky s poukazom na jej neprijateľnosť. Nie je rozhodné, či žalobu v takejto veci podal dodávateľ, spotrebiteľ alebo príslušné združenie, ale len to, že výsledky vykonaného dokazovania smerujú k rozhodnutiu v neprospech dodávateľa alebo naopak v prospech spotrebiteľa preto, že niektorá podmienka alebo aj viaceré takéto podmienky v spotrebiteľskej zmluve sú neprijateľné. Takéto určenie (neprijateľnosti a neplatnosti) je tu potom zjavne pre spotrebiteľa za účelom jeho zvýšenej ochrany zaručovanej i na nadnárodnej úrovni (ustanovením povinnosti na porušenie noriem spotrebiteľského práva reagovať aj bez výslovného návrhu spotrebiteľa) a tiež v smere eliminovania rizika výskytu neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách (v tejto súv. por.

najmä povinnosť dodávateľa zdržať sa používania podmienky určenej za neprijateľnú i vo vzťahoch s ostatnými spotrebiteľmi podľa § 53a ods. 1 O. z.), na druhej strane však i na ochranu dodávateľa takýmto určením dotknutého (ako ustanovením možnosti brojiť aj proti výroku o určení neprijateľnosti a neplatnosti podmienky, ktorý by tu nebyť úpravy z ust. § 153 ods. 4 O. s. p. byť nemusel, tak i ustanovením prípustnosti dovolania v takýchto prípadoch a umožnením tak osobe rozhodnutím dotknutej toto napadnúť i za pomoci mimoriadneho opravného prostriedku).

Spochybňovanie oprávnenia (resp. i povinnosti) súdu rozhodnúť aj bez návrhu o neprijateľnosti (a tiež neplatnosti) zmluvnej podmienky preto nebolo namieste. Rozhodujúci význam tu pritom nemalo, že súd prvého stupňa v tejto konkrétnej veci sa naň kladenej povinnosti nezhostil celkom korektne a do výroku dopĺňacieho rozsudku nezaniesol aj presné znenie podmienky ním považovanej za problematickú), ale to, že odvolací súd nezdial ani tie odvolacie námietky, podstatou ktorých bola údajná nemožnosť súdu v prípade uznania nároku zaoberať sa súladom požiadaviek uplatňovaných žalobou s právom.

Podľa § 153a ods. 1 O. s. p. ak počas konania žalovaný uzná pred súdom nárok uplatnený žalobou alebo jeho základ alebo ak sa žalobca vzdá pred súdom svojho nároku, súd rozhodne rozsudkom na základe uznania alebo vzdania sa nároku. Podľa odseku 2 tu citovaného ustanovenia rozhodnúť spor rozsudkom na základe čiastočného uznania nároku možno len na návrh žalobcu a na základe úplného alebo čiastočného vzdania sa nároku len so súhlasom žalovaného, podľa odseku 3 potom rozsudkom na základe uznania alebo vzdania sa nároku nemožno rozhodnúť spor, ktorý účastníci nemôžu skončiť súdnym zmiernom.

Podľa § 99 ods. 1 vety prvej O. s. p. ak to povaha vecí pripúšťa, môžu účastníci skončiť konanie súdnym zmiernom a podľa odseku 2 rovnakého paragrafu i zákona súd rozhodne o tom, či zmiern schvaľuje; neschváli ho, ak je v rozpore s právnymi predpismi a v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní.

Podľa § 172 ods. 7, časti vety prvej pred bodkočiarkou, § 79 ods. 1 a § 90 O. s. p. (v znení zákona č. 384/2008 Z. z., účinného od 15. októbra 2008) ak sa v žalobe uplatňuje právo, ktoré je v časti v zjavnom rozpore s právnymi predpismi, súd so súhlasom žalobcu vydá platobný rozkaz len v tej časti, ktorej sa rozpor netýka.

Z práve citovaných ustanovení je potrebné vyvodit' nasledovné :

Už od zakotvenia možnosti skončiť konanie pred súdom zmiernom (čiže istou formou dohody účastníkov, „pretavenej“ do rozhodnutia obrazne posväčujúceho takúto dohodu, čiže do zmiern schvaľujúceho uznesenia), teda od účinnosti pôvodného znenia O. s. p. - ešte pred jeho dotknutím zákonom č. 36/1967 Zb. a ďalšími po ňom nasledujúcimi, t. č. 82 (slovom „osemdesiatimivoma“) zákonmi, je zákonnou podmienkou skončenia konania zmiernom nielen objektívna možnosť konanie takto skončiť (čím treba rozumieť uplatnenie v konaní takej požiadavky, pri ktorej dohoda účastníkov z povahy veci nie je vylúčená), ale tiež súlad zmiernu (predkladaného na schválenie súdu) s právnymi predpismi.

Takáto požiadavka vlastná občianskoprávnym konaniam všeobecne, je od čias venovania zvýšenej pozornosti ochrane spotrebiteľov umocnená tým, že súd má možnosť predbežného vyhodnocovania právnej dovolenosti nárokov, uplatňovaných žalobami a na prípadný takto zistený nesúlad reagovať už v rámci rozhodovania sa, či vec vybaví v skrátenom konaní (platobným rozkazom, pokiaľ ide o spor o plnenie). Otázka rozporu uplatneného práva s právnymi predpismi je pritom zaiste otázkou, pri ktorej zodpovedaní nemusí medzi súdom a žalobcom zavládnuť súhra, súd však v takomto prípade má vždy povinnosť iniciátorovi konania zistenie rozporu oznámiť a žalobca má naopak vždy možnosť 1. súd presvedčať, že tu o prípad zjavného rozporu požiadavky s právnymi predpismi nejde, resp. (pre prípad neúspechu takejto snahy) 2. sa rozhodnúť, či od uplatňovania požiadavky predbežne súdom vyhodnotenej za rozpornú s právom ustúpi (a zjedná tak priebeh vybaveniu veci platobným rozkazom iba v časti súdom nespochybnenej so samozrejým rizikom, že takto už aj po prípadnom napadnutí platobného rozkazu odporom už predmetom konania ostane iba požiadavka práve opísaným spôsobom zredukovaná), alebo na nej zotrvá a vynúti si tým prejednanie veci s pôvodne vymedzeným predmetom konania, hoc aj v tomto prípade bez podržania si možnosti na rozhodnutie platobným rozkazom (v tejto súv. por. i ostatné vety vyššie citovaného ust. § 172 ods. 7 O. s. p. s výkladom toho, čo je v nich uvedené tiež za použitia metódy právnej argumentácie „a contrario“ - rozumej opakom).

Z uvedeného však zároveň treba vyvodit' i to, že už predbežný záver súdu o právnej nedovolenosti plnenia požadovaného žalobou nie je len prekážkou rozhodnutia platobným rozkazom, ale tiež prípadného schválenia zmiernu obsahujúceho záväzok na poskytnutie takéhoto plnenia; ako i to, že vo veciach za účasti spotrebiteľa treba (i so zreteľom k záverom relevantnej vnútroštátnej i nadnárodnej judikatúry v príslušnej oblasti a viazanosti tiež predpismi komunitárneho práva) slovné spojenie „spor, ktorý účastníci nemôžu skončiť súdnym zmiernom“ vykladať širšie než dosiaľ zaužívaným spôsobom a to tak, že sa ním rozumie každý spor, v ktorom existuje riziko pristúpenia spotrebiteľa na dohodu odporujúcu právnym predpisom a do tretice i to, že v prípadoch uznania nároku žalovaným môže súd rozhodnúť rozsudkom na základe uznania len vtedy, ak tu niet rozporu uznávaného nároku s právnymi predpismi a ak tu taký rozpor naopak je, nutné je s uznaním nakladať tak, akoby toto bolo len čiastočným (vrátane dopytu na žalobcu, či navrhuje rozhodnutie rozsudkom na základe uznania len v časti uznanej akceptovateľne, teda v intenciách už naznačeného vyššie a možnosti na prípadný nedostatok návrhu na takéto rozhodnutie reagovať rozhodnutím len tzv. bežným rozsudkom).

To, že sa odvolací súd nestotožnil s námietkami žalobkyne procesnej povahy a považoval za správny postup súdu prvého stupňa, spočívajúci v praktickom „rozštiepení“ požiadavky žalobkyne (na časť uznanú platne a tú, u ktorej takýto atribút naopak splnený byť nemal), ale neznamenalo automaticky, že bolo možné súhlasiť aj s dôvodmi použitými súdom prvého stupňa ako na podporu tzv. zvyškového zamietnutia žaloby, tak i vyslovenia sa ním o neprijateľnosti zmluvnej podmienky o zmluvnej pokute.

V prejednávanej veci totiž šlo o prípad druhovo totožný s inou vecou tej istej žalobkyne, prejednanou Krajským súdom v Trnave pod sp. zn. 10Co/74/2012 (vec Okresného súdu Skalica sp. zn. 3C/172/2011), pričom aj tentoraz treba trvať na tom, že rozhodnutie konštatujúce neprijateľnosť (a pri - tu neprítomnej - správnej formulácii výroku dopĺňacieho rozsudku tiež neplatnosť) zmluvnej podmienky o zmluvnej pokute ako náhrade ušlého úroku a zamietajúce žalobu v rovnakej časti (i s príslušným úrokom z omeškania, počítaným zo sumy predstavujúcej takúto zmluvnú pokutu) bolo prinajmenšom predčasným a rozhodne nie náležite odôvodneným.

Vo vzťahu k takémuto čiastkovému nároku totiž súd prvého stupňa (obrazne idúci len po povrchu) na jednej strane bližšie neodôvodnil svoj záver o tom, prečo aj v tomto prípade mala byť príslušná zmluvná podmienka neprijateľnou (čím zaťažil napádaný rozsudok aj vadou podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p., spočívajúcou v neposkytnutí pádných dôvodov, spôsobilých presvedčiť o správnosti zamietnutia žaloby aj v tejto časti), na strane druhej potom rozhodnutie založil aj na nie celkom korektnej interpretácii príslušného zmluvného ustanovenia a nerozlišovaní medzi do úvahy prichádzajúcimi situáciami, za ktorých môže dôjsť k požiadavke veriteľa na predčasné splatenie úveru. Touto súdom prvého stupňa nepodchytenou dimenziou problému je zjavná potreba rozlišovania medzi 1. prípadmi, keď sa spotrebiteľ (úverový dlžník) z vlastnej vôle rozhodne prostriedky veriteľovi vrátiť, pretože ich už nepotrebuje a hodlá takto minimalizovať výdavky na úroky (za chodu vecí očakávateľného veriteľom majúce sa zaplatiť), kedy je zmluvná pokuta obdobná tej v prejednávanej veci fakticky pomstou za rozhodnutie sa dlžníka vrátiť veriteľovi prostriedky reprezentujúce úver skôr než to bolo dojednané a 2. prípadmi, v ktorých si nástup predčasnej splatnosti (a tiež z toho plynúcej požiadavky na predčasné splatenie) úveru vynúti neochota veriteľa ďalej poskytovať výhody plynúce z úverovania aj dlžníkovi s neuspokojivou platobnou disciplínou.

Založenie príslušnej časti rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci a tým podmienené „nerozkrytie“ skutkového stavu dostatočne zacieleným dokazovaním, ako aj praktická nepreskúmateľnosť rozhodnutia v takejto časti tak museli byť dôvodom rozhodnutia spôsobom vyplývajúcim z prvej vety výroku tohto uznesenia odvolacieho súdu (čiastočného zrušenia pôvodného a úplného zrušenia dopĺňacieho rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. f/ aj h/ O. s. p. a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa odseku 2 rovnakého paragrafu i zákona). Rovnaký osud musel logicky stihnúť aj rozhodnutie o trovách konania, keďže toto je principiálne závislým od výsledku konania (ako celku), teda najmä od konečnej miery úspechu či neúspechu tej-ktorej strany sporu a to, aký tento výsledok bude, nebolo samozrejme možné v dôsledku nutnosti rozhodnutia odvolacieho súdu iným než konečným rozhodnutím (tzv. zrušujúcim uznesením) ešte určiť.

Druhá veta výroku tohto uznesenia je potom už vyššie spomenutým procesným vyjadrením naloženia s odvolaním žalobkyne (ako naň subjektívne neoprávnenej osoby) v časti, v ktorej súd prvého stupňa žalobe vyhovel a to podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p.

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak v ďalšom konaní bude riadiť sa názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. viazaný, postupovať v smere naznačenom zhora, podľa potreby doplniť dokazovanie, výsledky celého konania podľa § 132 O. s. p. náležite zhodnotiť a až potom opätovne rozhodnúť o veci v časti, v ktorej ostala predmetom konania, o trovách konania a podľa § 224 ods. 3 O. s. p. i o trovách tohto odvolacieho konania.

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.